

odnosov pa še en dvom. All je napisana razprava res primernejša, bolj živa, komunikativnejša, resničnejša. Filozofi se sprašujejo, all je zapisana misel še ista, kot se je porodila.

Zapisana beseda je že prevara.

Opombe:

- 1 Danes bi jim lahko dodali še delo Orodje in stroji za čiščenje omlačenega žita (Loški razgledi 30, Škofja Loka 1983; str. 56—72, nedvomno izčrpno gospodarsko zgodovinsko študijo, ki jo je v času nastajanja razstave napisal umetnostni zgodovinar mag. France Golob, drugače restavrator in konservator v SEM.
- 2 Z datacijo sprememb v procesu dela all z uvajanjem različnih stopenj mehanizacije v samih Selcah in na širšem območju Pivke.
- 3 Film (super 8 mm), ki sem ga posnela sama, je popolnoma začetniški in je služil le uresničitvi neke ideje. Vezne tekste je posnel Naško Križnar (AV lab. SAZU) in film po scenariju zmontiral v celoto. Na video kaseto ga je presnel Marjan Osole (ŠKUC). Televizijski sprejemnik in videorekorder pa je posodila Iskra Commerce, TOZD Zastopstvo.
- 4 Študija z naslovom Kako so želi, mlatili in čistili žita v vasi Selce na Pivki je v tisku v sklopu drugega zbornika Ljudje in kraji ob Pivki (Postojna 1985).
- 5 Naško Križnar: All je etnologija v muzeju aplikativna veda? Način življenja Slovencev 20. stol., posvetovanje SED Nova Gorica 6. 6. 1980. Ljubljana 1980, str. 17—24.
- 6 Iz poročila Jasne Horvat o obisku nemških muzejev leta 1982.
- 7 Naško Križnar: Nav. delo, str. 21.

INJA SMERDEL

Razstava "SOLKANSKI MIZARJI" v goriškem muzeju

29. septembra 1984 smo v prostorih Krajevne skupnosti v Solkanu odprli etnološko razstavo z naslovom "Solkanski mizarji". Zaradi prostorskih in drugih težav smo jo po dveh tednih preselili v Goriški muzej na grad Kromberk, kjer bo odprta predvidoma do konca februarja 1985.

Solkansko mizarstvo je izrazilo krajevna obrt, ki je v različnih časovnih obdobjih različno vplivala na krajevni značaj Solkana in na način življenja njegovih prebivalcev, ne samo mizarjev. Od začetkov mizarstva okoli 1850 do danes je vseskozi dajalo poseben pečat načinu življenja Solkančev, saj se je kraj pod vplivom razvoja obrti iz pretežno agrarnega naselja postopoma spreminjal v pomembno obrtniško naselje, predmestje in zaledje mesta Gorice, po drugi svetovni vojni pa v pretežno delavski kraj ob nastajajoči Novi Gorici. Mizarstvo se je v Solkanu razmahnilo zlasti v času med obema vojnima, ko je solkanske mizarje združevala Zveza mizarških obrtnikov C.A.M. (Comunità Artigiani Mobilieri). Z izredno kvaliteto izdelkov so solkanski mizarški mojstri zasloveli daleč po svetu, veliko izvažali, med drugim tudi v Egipt. Za pohištvo so dobivali številna priznanja in nagrade na mednarodnih razstavah pohištva v Milanu, Firencah, Padovi, Faenzi in drugod. Po drugi svetovni vojni je vloga C.A.M. prevzelo Združenje mizarških obrtnikov ZMO, ki pa danes poleg redkih (štirih) preostalih mizarjev združujejo še obrtnike drugih strok. Prav na podlagi solkanske mizarške tradicije je nastala in se uveljavila goriška lesna industrija — tovarna pohištva MEBLO.

Temelj razstavne postavitve predstavlja raziskava solkanske mizarške obrti, ki je del interdisciplinarnega pro-

jekta z naslovom "Solkan", pomeni pa etnološki prispevek v omenjeni raziskovalni nalogi Goriškega muzeja.

Razstava skuša predstaviti mesto in pomen solkanske mizarške obrti v kraju samem v vseh obdobjih, prikazati način življenja solkanskih mizarjev v povezavi z društvenim in družbenim življenjem mizarške zadruge, približati oblikovalcem mizarstvo delovno okolje, orodje in surovine in pokazati tudi nekaj pohištvenih izdelkov, ki prav gotovo pričajo o izjemni tehnični in oblikovalni sposobnosti solkanskih mizarških mojstrov.

Razstava poteka v dveh razstavnih prostorih, kjer je v prvem podan rekonstrukcijski prikaz mizarške delavnice in večinoma gradivo za prikaz zgodovinskega razvoja mizarstva v Solkanu: fotografije Solkana pred 1. svetovno vojno, odmevi zadrúžnega gibanja mizarjev v tisku (Soča, Gorica), pravila mizarške zadruge, zidarski načrti za hiše mizarjev, mizarška učna spričevala, fotografije društev v Solkanu (tamburaši, kolesarji...), seznam in mreža delavnic, fotografije nagradenega pohištva, nekaj reklamnega gradiva C.A.M. in druge. V drugem prostoru se tematika nadaljuje na podoben način in zaključuje s predstavitvijo nekaterih izdelkov solkanskih mizarjev. Dragocena je legenda domačih narečnih izrazov (med njimi popačenih nemških, italijanskih in furlanskih), ki se ujema s pregledno oštevilčenimi razstavljenimi predmeti.

Nekja primerov razstavljenih mizarških predmetov:

"bánk" = mizarška delovna miza

"kavalèt" = leseno stojalo za podstavek pri mizarških opravilih

"šráufi" = leseni primeži, stegje, sfinge

"štúga" = gašperček za ogrevanje "botège" (delavnice)

"remèš" = furnir

"hlápc" = pomžno stojalo ob "bánku"

"spaháunik" = velik oblič za oblanje večjih površin

"pómiga" = morska pena za poliranje

"štupín" = volnena kepica za poliranje

"žmórša špicadúra" = priprava za obdelavo okvirjev

"svèta škuára" = premični kotnik

"kompàs" = leseno šestilo

"trápáno" = ročni vrtnik, sveđer

"šnèlfórer" = premični izvijač

"kratka šponzarióla" = kotni venčenjak

"baštón" = oblič s polkrožnim rezilom

"cántar" = oblič z nazobčanim rezilom, razkar

"žgóbja" = rezbarsko žlebilno, polkrožno dleto

"žaga preštádórja" = žagica za utore

"kišta špicadúra" = jeralnik

Do novega leta si je razstavo ogledalo veliko število obiskovalcev, med njimi skupine šolarjev in dijakov, kar prav gotovo kaže tudi na precejšen pedagoški pomen razstave.

KATJA KOGEJ

Razstava Arhitektura na Zilji

Na povabilo Kulturne skupnosti in Muzejske skupnosti Jesenice so v Liznjekovi hiši v Kranjski gori februarja 1985 gostovali Ziljani z razstavo Arhitektura na Zilji. Pripravilo jo je Slovensko kulturno prosvetno društvo iz Bistrice na Zilji in je bila v jeseni 1984 najprej prikazana na Koroškem v okviru koroških kulturnih dni. Njen avtor je dr. Ludvik Druml iz ziljske Bistrice, zagnani koroški izobraženec. K delu ga je gnala ljubezen do zginjajočega domačega arhitekturnega izročila, želja po uveljavitvi tega izročila v zavesti rojakov in želja, da bi se njegove kvalitete in značilnosti vrasle tudi v razvoj sodobnega stavbarstva v Ziljski dolini. Razstava, kakor tudi predavanje ob barvnih diapozitivih, ki ga je imel dr. Druml ob otvoritvi v